

převyšuje okolní rovinatou, intenzivně obhospodařovanou zemědělskou krajinu a představuje významné refugium řady vzácných stepních druhů rostlin a živočichů. Roste zde například kostřava walliská, ostřice nízká, kručinka chlupatá či kriticky ohrožený kosatec nízký. Hojný je i koniklec velkokvětý, divizna brunátná a smil písečný. V jarních měsících jsou nápadné kvetoucí kavyly, vyskytující se zde ve třech druzích. V území žije ještěrka zelená a užovka hladká, hnízdí strnad luční, tuhýk obecný a křepelka polní. Hmyz zastupuje vzácný krasec třešňový nebo kozlíček *Dorcadion aethiops*.

Lesy v okolí Konic

V okolí obce Konic převažují listnaté a smíšené lesy. Na plošině převládají kyselé nebo kamenité a vysychavé doubravy. Na hraně svahu nad řekou Dyjí se vyskytují fragmenty skalních borů s typickými nízkými, pokřivenými kmeny borovice lesní. Mimo převažujícího dubu zde najdeme širokou škálu dalších dřevin – lípy, javory, jilmy, olše, jeřáby, jasany, třešně a další jednotlivě nebo skupinovitě vtroušené druhy.

Lesy v okolí Konic byly v minulosti člověkem významně pozměněny a tak se zde pomístně stále ještě vyskytují téměř čisté borové monokultury nebo porosty trnovníku akátu

– invazivního nepůvodního druhu pocházejícího ze Severní Ameriky. Nepůvodní a nevhodně vysazené dřeviny jsou postupně nahrazovány dřevinami, které na tyto lokality patří.

Část lesů s původní druhovou skladbou má charakter rozvolněného výmladkového nebo pastevního lesa. S ohledem na pozitivní vliv pro výskyt některých významných druhů rostlin a živočichů je plánováno na části plochy lesů tento typ rozvolněného lesa obnovit a udržovat. Zbývající část lesů bude po dosažení přírodě blízké druhové skladby ponechána přírodním procesům.

Turistika

Oblast znojemských vřesovišť a vinic lemujících tuto vřesoviště jsou v posledních letech jednou z nejvíce navštěvovaných partií Národního parku Podyjí a jeho ochranného pásma. Konic, které jsou obklopeny vřesovištěm a vinicemi, jsou proto ideálním místem pro návštěvu těchto partií národního parku.

Jedním z nejatraktivnějších místních cílů je bezesporu vyhlídka Sealsfieldův kámen ležící na katastru nedalekých Popic. Jedná se o skalní hranu nad údolím Dyje tekoucí přibližně o 150 metrů níže s výhledem na nekonečné lesy národního parku a hladinu Vodní nádrže Znojmo. Na Sealsfieldův kámen se pěšky dostaneme pohodlně přes severní okraj Popic, nebo trochu obtížněji sestupem po zelené značce do Trauznického údolí a následným krátkým, ale zato vydatným výstupem k vlastní vyhlídce.

Vyhlídka Sealsfieldův kámen však nemusí být konečným cílem našeho výletu. Pokud máme více času, můžeme se vydat Cestou Jaroslava Krejčího po žluté značce do údolí Dyje, do oblasti Devíti mlýnů a vinice Šobes. Cestou mineme rozsáhlá kamenná moře v údolí nad řekou a u mlýna Papírna se můžeme seznámit se stručnou historií mlynářského řemesla v Podyjí. Zpět do Konic se pak vrátíme přes Havranické a Popické vřesoviště.

Vydáme-li se z Konic na druhou stranu, tedy na sever, dojdeme pohodlně po necelých 2 kilometrech na Kraví horu. Odtud se nám naskytne jeden z nejhezčích výhledů na město Znojmo včetně historického Hradiště. Cesta do vlastního Znojma vede přes hluboké údolí Dyje pod hrází Znojenské přehrady. Cesta zpět do Konic pak může vést po žluté pěši značce podél vzdutí Vodní nádrže Znojmo s výhledem na Hradiště a staré agrární terasy pod Hradištěm.

Máme-li čas jen na krátkou procházku, je možné doporučit výlet mezi vinicemi v okolí Konic. Možností je celá řada, ať už směrem severovýchodním k Sedlešovicím a Louckému klášteru, nebo směrem jižním k Popicím. Výlet je možné samozřejmě spojit i s návštěvou místních sklepních uliček.

Středem Konic prochází i jedna z nejméně navštěvovaných cykloturistických tras této části Podyjí. Pěší trasou Kraví horu je odtud snadno dosažitelné město Znojmo, opačným směrem pak další atraktivní obce Popice, Hnanice, Havraníky a Šatov, pokračujeme-li dále, není to daleko ani do rakouského Retzu. Za ideální okruh pro cyklisty je považována 31 km dlouhá cyklotrasa Klubu českých turistů č. 5000 (modrá cykloturistická značka) spojující Konic s Havraníky, vinicí Šobes, Podmolím, vyhlídkou Králův stolec a přes Znojmo zpět do Konic. Trasa nabízí množství atraktivních míst východních partií Národního parku Podyjí, ale vzhledem k jejímu převýšení ji lze doporučit jen zdatnějším cyklistům.

Město Znojmo – Turistické informační centrum

Obroková 10, 669 02 Znojmo
e-mail: tic@znojmskabeseda.cz
www.znojmskabeseda.cz

Správa Národního parku Podyjí

Na Vyhlídce 5, 669 01 Znojmo
tel.: +420 515 226 722, e-mail: info@nppodyji.cz
www.nppodyji.cz

Autoři textů: Jan Kos, Petr Lazárek, Anna Maixnerová, Petr Vančura; Autoři fotografií: archiv Správy Národního parku Podyjí, Pavel Lazárek, Petr Lazárek, Robert Stejskal, Zdeněk Tunka; Vydala: Správa Národního parku Podyjí v říjnu 2017; Grafická úprava, sazba a tisk: Profi-tisk group s.r.o.

KONICE

HISTORIE OBCE
PŘÍRODA V OKOLÍ
TURISTIKA

Věž kostela sv. Jakuba Většího nad konickými střechami

9 Pustý kopec u Konic – ostrůvek vzácné vegetace uprostřed zemědělské krajiny
10 Nosatec *Lixus villosus* je vzácným druhem brouka žijícím se výhradně pupavou obecnou
11 V křovinách hnízdí ohrožená pěnice vlašská, druh chráněný v rámci Pračí oblasti Podyjí

12 Uměle vysazené porosty borovice lesní můžeme vidět na více místech v okolí Konic
13 Vřesoviště Kraví hora je častým cílem obyvatel i návštěvníků Konic

14 Stezka po pravém břehu Znojemské přehrady patří k málo frekventovaným turistickým chodníkům
15 Stezka pro pěší a cyklisty spojuje Konic se Znojmem

16 Jedno z hospodářských stavení na okraji Konic
17 Panorama Konic na dobové pohlednici

18 Výhled na město Znojmo z okraje Kraví hor
19 Drobné církevní památky a vinné sklípky se setkávají na více místech na okraji Konic

Úrodná jihomoravská nížina na straně jedné, jihovýchodní svah Kraví hory na straně druhé. Mystické místo, které před desítkami miliónů let omývalo prehistorické moře, jež vyplňovalo Panonskou pánev. Projít se těmito místy znamená vrátit se zpátky do dávných dob a pobývat na mořském břehu. Dnes voní po vřesu a vlní se trávou a korunami stromů. A není o nic méně romantické.

Poloha obce

Městská část Konic, která administrativně patří ke Znojmu, se rozprostírá na samotném východním okraji Národního parku Podyjí. Současně leží na okraji pásu znojemských vřesovišť, která se odsud táhnou v úzkém pruhu jižním směrem k rakouskému Retzu.

Konice leží na úbočí nepříliš příkrého svahu okraje Českomoravské vrchoviny, tento svah ihned pod obcí přechází do roviny Dyjskosvrateckého úvalu. Plochým návrším Kraví hory, na jejímž úbočí jsou vysázeny četné vinice, jsou odděleny od vlastního údolí Dyje a města Znojma.

Místní geologické podloží je tvořeno biotitickou žulou a granodioritem tzv. dyjského masivu. Tyto horniny jsou potom směrem k východu překryty mladšími sedimenty, zejména sprašemi, vápnitými jíly či pískovci, které tu zanechal okraj moře při svém posledním ústupu ze Znojemska.

Území je přirozeně odvodňováno směrem k východu do Dyje. Neexistuje zde však žádný vodní tok, ve kterém by voda tekla po celé období roku, vody drobných vodotečí se ztrácí v polích a vinicích bezprostředně pod obcí.

Z historie obce

Kdy přesně osada Konic vznikla, není známo. První písemná zmínka ovšem pochází z roku 1302. Souvisí s vinařstvím, které bylo pro vesnici typické po celá staletí až podnes. Tehdy 1. září 1302 daroval opat loucký Dětrich klášteru a konventu vinici v Konicích.

V roce 1591 postoupil magistrát města Znojma konickým obyvatelům za roční poplatků značnou část Kraví hory. Po celá staletí se tu dařilo vinohradům. Nejlepší víno se například v roce 1900 pěstovalo v trati Altenbergen. Ostatně viniční trať Staré vinice patří i dnes k nejlepším v oblasti.

Fara byla v obci pravděpodobně už ve 14. století, v roce 1630 však zanikla. Do té doby náležela farnost premonstrátskému klášteru v Želivě, poté připadla Strahovskému klášteru v Praze. Škola stávala ve vesnici již koncem 17. století. Budova byla vystavěna asi v roce 1736 díky strahovské kanoonii. První záznamy o školním vyučování údajně hovořily o 17. století. Bohužel vzaly za své při požáru v roce 1808.

V 18. století míval učitel zároveň i právo výčepní. Až do konce následujícího století pak dostával honorář i za práci obecního písaře, varhaníka a sbormistra zpěváků v kostele. Současná budova školy byla vystavěna po roce 1914.

Konice se mnohokrát staly obětí požárů. Tato živelná pohroma je postihla v roce 1781 (vyhořelo 34 domů), v roce 1786 (30 domů), o sedm let později shořelo 34 domů, v roce 1798 vzalo za své 23 domů. V roce 1808 shořela fara, škola, kostel a 49 domů. Další škody pak způsobila v letech 1805 a 1809 francouzská vojska.

Posledním, zato nejrozsáhlejším požárem byla obec postihena v roce 1808. Tuto událost pro příští generace zaznamenal učitel Adolf Rybka. Kopie jeho původního vyobrazení Konic s barokním kostelem je dodnes umístěna v interiéru zdejšího kostela. Dílo zachycuje vesnici z jižní strany a ilustruje počáteční fázi vzniku požáru v severní části. Na obraze figurují také patroni kostela – sv. Jakub Větší, p. Marie s Ježíškem a čtyřmi andílky okolo a sv. Florian. Ohněm poničený barokní kostel byl později opraven.

Významnou změnou pak byla novogotická přestavba kostela z let 1908 a 1909. Ve skutečnosti šlo o novou stavbu na místě kostela původního. Bourat a budovat se po úmorných byrokratických jednáních začalo v květnu 1908 a za necelých osm měsíců se již žádalo o kolaudaci, i když ještě nebylo úplně hotovo. Generální projektant a stavební dodavatel mistr Johann Kryštoff z Prahy dostal ještě za úkol přistavět obezděné točité schodiště ke kůru s venkovním vstupem.

První světová válka přinesla trápení a bídu. Zahynulo v ní také jedenadvacet konických mužů. Po válce jim byl u silnice pod kostelem vybudován památník. Jejich jména byla ale po roce 1945 odstraněna a nahrazena jiným textem. V průběhu druhé světové války padlo podle pamětníků devětačtyřicet mužů z Konic. Obyvatelstvo bylo tehdy převážně německé národnosti.

Vinařství

Zemědělství bylo vždy hlavním zdrojem obživy zdejších obyvatel. Prioritou bylo od dávných dob vinařství. Velká část katastru obce se nachází na svahu Kraví hory, což je poslední výběžek Českého masívu do jihomoravské nížiny mezi městem Znojmem a hranicí s Rakouskem. Pro pěstování vinné révy tu vždy byly vynikající podmínky. V 18. a 19. století byly plochy osázené vinnou révou dominantní. Na přelomu 19. a 20. století však vinice postihla katastrofa, následkem nemoci většina rostlin vinné révy uhynula. Část vlastníků vinohradů začala hledat nový zdroj obživy. Našli ho záhy částečně v chovu domácích zvířat na přilehlých pastvinách, zčásti pak v ovocnářství a zelinářství. Zejména pěstování a zpracování okurek se stalo atributem Znojma a celé oblasti po mnoho desetiletí. Svědčily tomu zejména dobré klimatické podmínky.

Kulturní památky

Konice se mohou pochlubit několika kulturními památkami, kromě kostela sv. Jakuba zejména drobnými sakrálními stavbami. Jde například o sloupy jižně a jihozápadně od Konic, sochu sv. Josefa, sochu sv. Jana Nepomuckého či sv. Antonína Paduánského. K vidění jsou i zděné poklony, socha sv. Floriána v horní části vesnice, ale i sochy uvnitř kaple.

Zajímavý je kříž s ukřížovaným Kristem a Máří Magdalénou na jižním okraji obce u silnice směrem na Znojmo. Říkalo se mu výběřčí kříž – stál totiž vedle stodoly, kam poddaní odevzdávali desátek. Kříž měl zvýšit pokoru a poctivost lidí.

Kraví Hora

Kraví Hora je kopec nad pravým břehem Dyje, ze kterého je nádherný výhled do kraje. Pozorovat odtud znojemské panorama se stavebními památkami je skutečný zážitek.

Není divu, že tam v r. 1636 tábořilo i vojsko Albrechta z Valdštejna. Zaručovalo mu to dokonalý přehled po okolí.

Kdysi zde bývaly dubové lesy. Lidská ruka je ale časem vykácela a začal se tu pást dobytek. To vedlo k tomu, že se zde rozšířily vřesy. Později vřesoviště začalo zarůstat keři, stromy a travou. V poslední době se sem opět vrátily ovce a s nimi i tráva, vřes a jednotlivé stromy.

Na kopci se nachází socha madony. Leží tu také jedny z nejlepších viničních tratí u nás. Vinaři tu pěstují Ryzlink rýnský, Rulandské bílé, Müller Thurgau, Veltlínské zelené, Sauvignon aj. Na hoře jsou usazeniny písku s křemennými valouny na žulách Dyjského masivu, které pocházejí z dob, kdy Dyje v těchto místech před zhruba 18 milióny let ústila do miocenního moře.

Vynálezce bleskosvodu

Na faře v Konicích působil krátce coby mladý kněz z premonstrátského kláštera v Louce Prokop Diviš (1698 - 1765). Kromě plnění duchovních povinností zasvětil svůj čas vědeckému bádání o elektřině. Je samozřejmě známý jako vynálezce bleskosvodu. Kromě toho však studoval také vliv elektřiny na rostliny a zkoumal, jak ji využít při léčbě nemocných. Dokonce sestrojil elektrický strunný nástroj se čtrnácti klaviaturami. Byl napájen proudem z leidenských lahví a říkalo se mu Denis d'or (Zlatý Diviš).

Vrbkův kámen

Málokomu se poštěstí, aby mu přátelé vztyčili památník v místě, kam rád chodí, ještě za jeho života. Pedagog, historik a vlastivědný pracovník Anton Vrbka (1860 – 1939) to zažil. Znojemský patriot, který odvedl velký kus práce pro Znojemské muzeum, má například zásluhu na novém uspořádání geologických a prehistorických sbírek z fondu muzea. Mapování staré znojemské historie i přírodních zvláštností regionu se věnoval řadu let a byl v tomto směru velikou autoritou. Po druhé světové válce byl sice původní pamětní kámen vyvrácen, ale členové znojemského Okrašlovacího spolku památník na Kraví hoře poblíž historické stezky z Konic do Znojma obnovili.

Přírodní poměry okolí Konic

Jihozápadně od obce nalezneme dvě plochá skalnatá návrší zvaná Popické kopečky, která zahrnují zbytky stepních lad, vřesovišť, suchých pastvin a zpustlých ovocných sadů a vinic. Lokalita je významná výskytem vzácných druhů rostlin a pestrým druhovým složením především bezobratlých živočichů. Roste zde například dvojštítek hladkoplodý, chmelek vytrvalý, máčka ladní a vzácný plamének přímý. V území žijí vzácní kráci Dicerca furcata, Agrilus betuleti a tesařík Cortodera femorata. Z motýlů se vyskytuje otakárek ovocný a fenýklový, či vzácná teplomilná vřetenuška čtverotečná. Zejména na konci léta se lze setkat s exoticky vyhlížející kudlankou nebožnou. Častá jsou pozorování silně ohroženého drozdovitého ptáka bělořita šedého a dudka chocholatého. V okolí skalek žije ještěrka zelená a užovka hladká.

Severovýchodně od Konic zůstala částečně zachována dřívější pestrá zemědělská krajina. Nalezneme zde několik výrazných mezí s teplomilnými trávníky, plochami keřů a množstvím ovocných stromů. Meze ve svažitém terénu plnily především protierozní funkci, využívaly se však i k výstavbě desítek vinných sklípků. K charakteristickým teplomilným rostlinným druhům patří například topolovka bledá, kozinec vičencovitý, silenka nadmutá, sveřep bezbranný, hvězdnice chlumní a višň křovitá. Na okrajích extenzivně využívaných políček se v posledních letech objevil dříve běžný a dnes kriticky ohrožený plevel koukol polní.

V rámci soustavy Natura 2000 je oblast součástí Evropsky významné lokality Podyjí a Ptačí oblasti Podyjí, která je vymezena pro dva vzácné druhy ptáků – strakapouda jižního a pěnice vlašskou.

U železniční tratě Znojmo – Šatov je situováno nejstarší chráněné území okresu Znojmo – přírodní památka Pustý kopec u Konic. Jde o izolovaný žulový pahorek vzniklý rychlejším zvětráváním okolních, méně odolných hornin v tropickém klimatu třetihor. V geomorfologické terminologii se těmto útvarům říká „ostrovní hory“. Pustý kopec výrazně

